

TÜKETİCİ REHBERİ OYUNCAKLAR 1

SAĞLIK BAKANLIĞI TEDAVİ HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

OYUN NEDİR?

- Oyun, çocuğa hiç kimsenin öğretemeyeceği konuları, kendi deneyimleriyle öğrenmesi yoludur.
- Oyun, sonucu düşünülmeden eğlenmek amacıyla yapılan hareketlerdir.

OYUNCAK NEDİR?

Oyuncak, 14 yaşından küçük çocukların oyunlarında kullanmak amacıyla tasarlanan veya imal edilen her türlü ürün, oyun, araç ve gereçlerdir.

OYUNCAKTA CE-İŞARETİ NEDİR

Bu işaret oyuncak üreticisinin oyuncakın AB'nin ve ülkemizin güvenlik ve standart konusundaki ortak kurallarına uygun olduğuna ilişkin verdiği garanti anlamına gelir.

Tüm oyuncakların CE işaretini taşıması gerekmektedir.

Üstünde CE işareti olmayan oyuncakları almayın. Bunlar kalitesiz ve çocuğunuz için tehlikeli olabilirler.

CE işareti aşağıdaki şekilde sembolize edilmektedir.

CE

OYUNCAKLARA İLİŞKİN TAVSİYELER

- Oyuncak, çocuğun yaşına, gelişimine, gereksinimlerine uygun ve kullanışlı olmalı.

- Çocuk, oyuncacı rahatlıkla tutabilmeli ve kavrayabilmeli.

- Çocuğun el becerilerini, yaratıcılığını, düşünce, hafıza ve hayal gücünü destekleyici olmalı.

- Oyuncak sağlam olmalı, kolayca temizlenebilmeli.

- Bebekler ve küçük çocuklar oyuncaklarını paylaşmamalıdır. Küçük çocuklar genellikle oyuncaklarını ağızlarına götürürler. Bu sebeple oyuncaklar bir başka çocuk kullanmadan önce iyice yıkanarak temizlenmelidir.

- Çocuğunuz oyuncakları ile oynadıktan sonra onları kirli oyuncaklar için ayırdığınız ve çocukların ulaşamayacağı bir yere koyduğunuz bir kutuya alın. Temizledikten sonra temiz oyuncakların durduğu diğer kutuya aktarın.

- Çocukları su oyunlarında ve mutfakta yalnız bırakmayınız.

- Çocuklarınıza oyun bittikten sonra oyuncaklarını yerine koymaları gerektiğini öğretiniz.

- Ucuz ve çok basit oyuncakları satın almayınız. Oyuncak mağazaları dışındaki yerlerden oyuncak alacaksanız özel dikkat gösteriniz.

- Oyuncanın ambalaj/etiketi üzerindeki kullanma talimatı ve uyarıların Türkçe olmasına dikkat ediniz.

- Yumuşak hayvan ve bebeklerin yıkanır olması gerekir. Bu tür oyuncaklarda gözler, burun, düğme ve diğer ayrıntıların kopmayacak şekilde dikilmiş veya yapıştırılmış olması gerekir. Çocuğun bunları ağızına sokması durumunda bu tür parçalar kopup çocuğun nefes borusunu tıkayabilirler.

- Bazı oyuncaklar örneğin çingiraklar, sıkıştırılabilir oyuncaklar ve dişlikler yeni doğmuş çocuğun boğazından geçemeyecek kadar büyük olmalıdır. Daha kendi kendine oturmeyen çocukların çingirak, diş kaşıma halkaları ve buna benzer ağızlarına götürdükleri oyuncakların çıkıntılı kısımları veya yapıştırılmış parçaları olmamalıdır. Çocuğun bunları ağızına sokması durumunda bu tür parçalar kopup çocuğun nefes borusunu tıkayabileceğini unutmayınız.

- Oyuncakları elinize alıp iyice kontrol edin. Oyuncak içindeki yumuşak dolgu malzemeleri, metal parçacıklar, iğneler ve kıymıklar gibi herhangi bir sert veya sivri yabancı madde ihtiva etmemelidir. Oyuncak tehlikeli bir madde ile doldurulmuş ise (plastik boncuk gibi) dolgu gıcırda veya ele küçücük taneler gelir. Satıcıya oyuncanın hangi madde ile doldurulmuş olduğunu sorunuz.

- İnce, çabuk kırılır plastikten yapılmış oyuncaklar almayın. Üç yaşından küçük çocukların oyuncakları çok sert maddeden yapılmış olmalıdır.

- İnce plastik ambalajları ve kırık oyuncakları çocuğun eline geçmeden çöpe atınız.

- Oyuncaya iliştirilmiş plastik etiketleri, fiyat etiketlerinin plastik bağcığını, ve buna benzer şeyleri kesip atınız. Bu tür küçük şeyler kopup çocuğun ağızına girerek tehlike oluşturabilir.

- Oyuncanın dikiş yerlerinin sökülüp sökülmediğini çekiştirerek kontrol ediniz.

- Kötü kokan yumuşak plastikten yapılmış oyuncaklar almayınız.

- Çikolata yumurtaların içindeki küçük oyuncaklara dikkat ediniz. Bunlar çocuğun boğazına kaçarak tehlike oluşturabilirler.

- Genişleyen oyuncakların (suya veya benzer sıvıya atıldığında büyüyen, genişleyen oyuncakların) %50'den fazla genişlememesi gerekmektedir.

- Tebeşir, boya kalemleri, keçe kalemler, ve benzerleri küçük çocuklar için özel yapılmış olmalıdır. Büyüklerin kullandığı kalemleri çocuğun ağızına alıp emmesi bunları yalaması veya bunlarla cildine şekil çizmesi tehlikeli olabilir.

- Uzun ipli, kordonlu, kurdeleli oyuncaklar da küçük çocuklar için tehlike oluşturabilirler. Bu bağlar ve kordonlar çocuğun boynuna dolanarak nefes almasını engelliyebilirler.

- Çocuk yaklaşık 6 aylık olup, ellerinin veya dizlerinin üstünde kalkabildiği zaman yatağının üzerine serilmiş olan oyuncakları kaldırınız.

- Yüksek ses çıkaran oyuncakları çocuklardan uzak tutunuz.

- Tüylü oyuncaklar alerji açısından bir takım problemler doğurabileceği için özellikle alerjik bünyeli çocuklardan uzak tutulmalıdır. Ayrıca bu tür oyuncaklar daha çabuk mikrop barındırabilirler ve temizlenmesi çok zordur.

- Bir kirişe tutturulmuş kaydıraklar, asılmış salıncıklar ve halkalar, trapezler, halatlar ve benzeri oyuncaklar ile bir çocuğun kütlesini taşıması tasarlanan diğer oyuncaklarda, oyuncağın devrilmemesi veya herhangi bir kazaya sebep olmaması için ana parçaların (askılar, bağlamalar v.b.) bakım ve kontrollerini sürekli olarak yaptırınız.

- Çoğunlukla büyükler için tasarlanan belirli mamul, alet veya tertibatın ölçekli modeli olan fonksiyonel oyuncakları çocuklar, mutlaka yetişkinlerin gözetiminde oynamalıdır.

- Oyuncak telefonlar, uzaktan kumandalı arabalar, oyuncak tamir aletleri bir çok elektronik oyuncak çoğunlukla uzun süreli ve yüksek ses çıkarırlar. Bu tür oyuncakları dükkanda deneyebilirsiniz. Özellikle oyuncak cep telefonu gibi çocuğun kulağına yakın tuttuğu oyuncaklarda çok dikkatli olunuz. Oyuncak kendi kulağınızın yakınına tuttuğunuzda yüksek ve rahatsız edici ses çıkarıyorsa onu satın almayınız.

- Sesli oyuncak hayvanlar, müzik kutuları, çingiraklar ve diğer bebek oyuncakları günümüzde genelde kabul edilebilir düzeyde ses çıkarmaktadır. Ancak bu tür oyuncakları satın almadan önce gene de kulağımıza iyice yaklaştırıp deneyin. Bu tür oyuncak çocuk yatarken kulağının yanına gelirse zararlı olabilir veya ses yüksekse çocuğu rahatsız edebilir.

- Pille çalışan oyuncaklarda mutlaka kaliteli pilleri kullanınız ve özellikle oyuncağın pil koyma yerinin vidalı, emniyetli bir şekilde kapatılmış olmasına dikkat ediniz.

- Pille çalışan bir oyuncak satın alırken aşağıdaki bilgilerin ambalajında/etiketinde yer almasına dikkat edin ve kullanırken bu hususlara uyunuz:

Pil ile çalışan oyuncaklarda daima ve okunaklı bir şekilde doğru pil kutupları ve normal pil voltajı ve (eğer pil kutusuna sahip ise) DC işaretinin gösterilmesi

Değiştirilebilir pillerin çıkarılması ve takılmasının nasıl yapılacağı

Şarj edilemeyen pillerin şarj edilemeyeceği

Şarj işleminin yetişkinlerin gözetiminde yapılması

Eski ve yeni pillerin birlikte kullanılmaması

Alkali, standart (karbon-çinko) veya şarj edilebilen (nikel-çinko, nikel-kadmiyum) pillerin birlikte kullanılmaması

Pillerin doğru kutuplarda yerleştirilmesi

Bitmiş pillerin oyuncaktan çıkarılması

- Her yaştaki çocuk için bisiklet satın alınırken yanında kask da satın alınız ve çocuğun bunu giydiğinden emin olunuz.

- Bazı oyuncakların üstünde uyarı metni ve yaş sınırı olması gerekir. Büyük çocuklar için yapılmış oyuncaklar küçük çocuklar için tehlike oluşturabilirler. 3 yaşından küçük çocuklar için tehlikeli olan oyuncaklar özel bir uyarı işareti taşırlar. Bazen tehlike işareti yerine yazılı bir uyarı da olabilir. Uyarı metnini mutlaka okuyunuz.

- Oyuncuğun üreticinin veya ithalatçının adını veya markasını taşıması gerekir. İsimsiz markasız oyuncaklar tehlikeli olabilir.

TÜKETİCİ

REHBERİ

OYUNCAKLAR 2

SAĞLIK BAKANLIĞI

TEDAVİ HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

OYUNCAKLARIN NEDEN OLDUĞU KAZALAR

Oyuncaklar çeşitli şekillerde kazalara neden olabilirler. Bu kazaların büyük bir bölümü; çocuğun oyuncaktan düşmesi, başlarına oyuncak atılması veya oyuncuğa takılıp düşmeleri şeklinde olur. Ancak oyuncuğun kendisindeki hatalar ve eksiklerde kazalara neden olabilir.

Tüm oyuncaklar bütün çocuklar için uygun değildir. Büyük çocuklar için dizayn edilmiş oyuncakları küçük çocukların eline verilmemelidir ve mutlaka etikette verilen yaş tavsiyesine uyulmalıdır. Büyük çocuklara küçük kardeşlerinden kendi oyuncaklarını korumalarını öğretmek gerekir. Balonlar bile patladığı veya yırtıldığı zaman küçük çocuklar için yutulmak suretiyle boğulma tehlikesine sebep olabilir.

Ailelerin çocuklarına oyuncak alırken veya çocukları oyuncaklarla oynarken değişik risklerle karşılaşmalarını için aşağıda kısaca sıralanmış hususları dikkate almalarında yarar görülmektedir.

BOĞULMA

Küçük parçacıklar;

Yönetmeliğe göre küçük parçalar oluşturabilen oyuncakların üzerinde "üç yaşın altına uygun değildir." uyarısı bulunmalıdır. Bunlara çıkabilir küçük gözü ve burnu olan oyuncaklarla bebekler dahildir.

Küçük çocukların nesnelere ağızlarına alma alışkanlıkları iyi bilinmektedir ki oyuncaklarla ilgili olarak yapılan şikayetlerin başında da küçük çocukların oyuncuğun küçük parçalarını ağızlarına sokmaları gelmektedir. Oyuncuğun neden olacağı en ciddi kazalar küçük çocukların ağızlarına oyuncuğu veya bir parçasını sokmaları ve bunun çocuğun boğazına kaçması örnek olarak verilebilir. Çocuklar oyuncaklarıyla gözlerine ve kulaklarına da zarar verebilirler.

Örnekler:

a-Legolar

Lego setler yaş grubuna uygun çocuk tarafından oynanırken evdeki yada oyun ortamındaki küçük çocuk tarafından da kendisine uygun olmadığı ayrımını yapamayacağından oynanabilir ve küçük parçalar boğulmaya sebep verebilir.

b-Piller(Bataryalar)

Ör: AAA işaretini taşıyan piller çocuklarda boğulma riskine sebep olabilir. AA işaretini taşıyanlar boğulma riskine sebep olmamaktadır.

Oyuncağın yaş etiketlemesi ne olursa olsun çocuk bir araç kullanarak (demir para yeterli bir araçtır) bataryaya ulaşabileceğinden bu husus dikkate alınmalıdır.

Yuvarlak Uçlu Oyuncaklar: Bazı oyuncakların sap veya tutacağa iştirilmiş küçük küre şeklinde bölümleri vardır. (ör: antenlerin ucundaki toplar gibi) Buradaki tehlike küre şeklindeki uçların oyuncaktan ayrılarak çocuğun boğazına takılarak nefessiz kalıp boğulmaya sebep olmasıdır. Bu tip kazalar çingirak ve dişliklerde de görülmektedir.

Plastik Torbalar: Oyuncakların taşınması için kullanılan çantalar ve torbalar oyuncak çıkarıldıktan sonra hemen imha edilmelidir. Bu poşetler çocuğun yüzüne yapışınca nefes almasını önleyerek boğulma tehlikesi oluşturabilir.

Yarı küre, kupa şekilli oyuncaklar: Bu oyuncaklar küçük çocukların ağız ve burunlarının üzerini kaplayarak çocukların salyası ile yüze yapışmakta, nefes alındığında ise içindeki hava boşalarak basınç oluşmakta ve çocuğun nefessiz kalıp boğulmasına sebep olmaktadır.

Tehlikeli İpler: Uzun ipli kordonlu, kurdeleli oyuncaklar da çocuğun boynuna dolanarak nefes almasını engelleyebilirler.

DİĞER KAZALAR:

Oyuncak bebekler için tasarlanmış puset ve bebek arabaları: Genellikle çocuklar bu oyuncaklara oturmak veya tırmanmak isterler bu sırada pusetin çökmesi veya tutamağın inmesi ile çocuğa zarar verebileceğinden oyun sırasında çocuklara dikkat edilmelidir.

Keskin uçlar ve kenarlar: Yeni oyuncakların keskin kenarlarının olmamalıdır.

Pervaneli ve fırlatılabilir oyuncaklar: Çocukların gözleri de tehlikeye maruz kalabilir. Sert ok, oyuncak helikopter veya bir mancınıktan atılan uçak çocuğun gözüne gelerek zarar verebilir.

Fırlatıcılar (güdümlü roket ve benzer uçan oyuncaklar) özellikle gözü yaralayabilir. Yetişkinlerin kullandığı keskin ucu olan dart veya benzeri hobi veya spor aletleri ile çocuğun oynamasına asla izin verilmemelidir. Kazaları önlemek için, çocuklar tarafından kullanılan ok veya dartların yumuşak ve kauçuktan uçları olmalıdır.

Elektrikli Oyuncaklar: En çok sorun çıkaran oyuncak grupları arasındadır. Bu çeşit oyuncaklarda ortaya çıkan sorunlar aşırı ısınma ve alev almasıdır. Bazı durumlarda tüketicilerin elektrik sistemi ile oynamaları (ayarını bozmak gibi) veya ön görülen kullanımdan kaynaklanmayan suistimaller de kazalara sebep olmaktadır.

Şarj edilebilir ve şarj edilemeyen pillerin kullanıldığı oyuncaklar piyasada oldukça yaygın olarak bulunmaktadır. Meydana gelen kazalar ise şarj edilemeyen pillerin şarj edilmesinden kaynaklanmaktadır.

Elektrikle herhangi bir parçası ısıtılan oyuncaklarda tavsiye edilen yaş 5 yaş ve üzeri olmalıdır. Elektrikli oyuncaklar bir yetişkinin gözetimi altında kullanılmalıdır.

OYUNCAKLARI MUHAFAZA EDERKEN

Bütün oyuncakların periyodik olarak kırık olup olmadığı, ve potansiyel zarar durumları kontrol edilmelidir. Tahrip olmuş veya tehlikeli oyuncaklar derhal uzaklaştırılmalı veya onarılmalıdır.

Tahta oyuncaklar keskinleşebilir veya yüzeyinde kıymıklar oluşabilir. Bu oyuncakların yüzeyleri zımparalanarak düzeltilmelidir.

Oyuncaklar kırıldığında kazalara sebep olabilecek sivri uçlar ve sivri noktalar ortaya çıkabilir, içinde teller olan yumuşak oyuncaklarda eğer bu teller açığa çıkarsa batmalara veya kesmelere sebep olacağından çocukların oynamasına izin verilmemelidir.

Oyuncakların muhafaza edildiği kutular da güvenlik için kontrol edilmelidir. Oyuncak kutularının kapakları var ise daima açık kalacak şekilde ayarlanmalıdır. Çocuk içine düşünce kapanmaması için daha fazla güvenlik sağlanmalı ve her ihtimale karşı kutularda hava girmesini sağlayacak delikler açılmalıdır. Oyuncak kutularının keskin kenarlarının kesme ve menteşelerinin sıkıştırıp acıtma riski olduğundan bunlar izlenmelidir.

Dışarıda kullanılan oyuncakların oyun sonrası saklanırken yağmurdan veya nemden paslanıp çeşitli şekillerde zarar vermemesi için uygun korunması gerekir. Bu oyuncakların paslanmış olup olmadığı, dışarıda kullanılan şişirilmiş oyuncakların da patlamış olup olmadığının sıkça kontrol edilmesi gerekir.